

Gemeente Loon op Zand
Gemeenteraad
Postbus 7
5171 CV KAATSHEUVEL

Datum	Verzenddatum	Zaaknummer	uw kenmerk	uw brief / registratienr.
12-maa.-2025		ZK24.02430		/

Onderwerp
3e prognose 2024 Jeugdhulpkosten

Geachte gemeenteraadsleden en fractieondersteuners,

Conform het reguliere regionale begrotingsproces is eind januari 2025 de derde prognose vanuit de regio Hart van Brabant met alle deelnemende gemeenten gedeeld. Dit doen we regio driemaal per jaar om de te verwachte jeugdhulpkosten voor het betreffende jaar te voorspellen. De derde prognose is gebaseerd op de eerste 11 maanden van 2024 en geeft een raming van de zorgkosten in 2024. Per 1 april 2025 wordt het boekjaar 2024 pas definitief gesloten. Tot dat moment kan er sprake zijn van ontwikkelingen die van invloed zijn op de cijfers voor sluiting van het boekjaar 2024.

Korte terugblik

De 3^e prognose sluit aan op de eerder gedeelde brieven van 3 en 18 oktober 2024 en de mondelinge toelichting in uw raadsvergadering van 10 oktober 2024. Vanuit regionaal perspectief bent u aanvullend geïnformeerd in de extra radenavond op 25 september 2024 en heeft u op 10 december 2024 het plan van aanpak inzake segment 1 (hoog specialistische jeugdhulp vanuit Crossroads) toegestuurd gekregen. Op 25 januari 2025 heeft de, mede door uw raad opgeroepen, verenigde vergadering plaatsgevonden. Deze had geen besluitvormend karakter door een te laag percentage van aanwezige raadsleden.

Gedurende 2024 is dan ook duidelijk naar voren gekomen dat zowel de regionale als de lokale kosten voor jeugdhulp toe zijn genomen. Om de kostenstijging beter te kunnen duiden komen we kort terug op de structuur zoals in de Raadsinformatiebrief van 26 september toe is gelicht. Als gemeente Loon op Zand zijnde kopen we als deelnemende gemeente van de regio Hart van Brabant de hulp voor onze jeugdigen gesegmenteerd in. De 5 segmenten zijn:

- Segment 1: Hoog specialistische Jeugdhulp
- Segment 2: Wonen

- Segment 3: Dagbesteding & Respijtzorg
- Segment 4: Veelvoorkomende ambulante Jeugdhulp
- Segment 5: Crisis

Binnen de segmenten streven we complexe inhoudelijke en financiële doelstellingen na. Belangrijke landelijke ontwikkelingen die hierin van grote invloed zijn betreffen de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Hierbij is het van belang om te benoemen dat we in de regio hebben gekozen om de oude inkoop uit te laten faseren. Gedurende de uitloop van de oude inkoop is alles overgezet naar de nieuwe inkoop (structuur). In 2024 **liep** een klein deel van de 'oude inkoop' nog door als gevolg van lopende verplichtingen bij zorgaanbieders. Met ingang van 2025 zijn deze indicaties administratief omgezet naar de nieuwe inkoop en is de 'oude inkoop' volledig uit gefaseerd.

Regionale context

De derde prognose 2024 laat regionaal een afwijking van €18,0 mln. (12,7%) zien ten opzichte van de begroting 2024. Deze stijging zit voor een groot deel in de kosten van segment 1 (hoog specialistische jeugdhulp). Hierover hebben we u, zoals bovenstaand toegelicht, in de afgelopen periode al een aantal keer nader geïnformeerd¹.

In de derde prognose zijn zowel de directe zorgkosten als de indirecte kosten (uitvoering, innovatie en subsidies) meegenomen. Onderstaand worden de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting geduid.

Nieuwe inkoop en segment 1 (hoogspecialistische jeugdhulp)

In 2024 is geconstateerd dat het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdhulp in segment 1 groter was dan voorzien. Door Regio Hart van Brabant en Crossroads is besloten een gezamenlijke taskforce in te richten om deze stijging te analyseren en de vraag te beantwoorden hoe hierop te sturen. Deze taskforce heeft geconstateerd dat het basisvolume van 1.600 jeugdigen in segment 1 achteraf gezien te laag was. In oktober 2024 zijn aanvullende afspraken gemaakt tussen de Regio Hart van Brabant en Crossroads. Dit betreft enerzijds een aantal korte en lange termijn interventies om de te komen tot een cliëntenaantal waarvoor tijdige en passende hulp kan worden geboden in segment 1 en anderzijds een aantal financiële afspraken. Deze financiële afspraken hebben geleid tot een aanpassing van het budget segment 1 van €11,1 miljoen. Dit bedrag bestaat uit:

- Een aanpassing van het budget 2024 met € 7,5 miljoen voor het aanpassing van het volume van 1.600 naar 2.000 jeugdigen in segment 1.
- Een aanpassing van het budget 2024 met € 3,6 miljoen voor het realiseren van de transformatie opgaven in segment 1².
- Verschuiving van 250 jeugdigen van segment 1 naar segment 4³. De kosten van deze verschuiving zijn opgenomen in de kosten van de zorg in segment 4.

¹ [Crossroads en Regio Hart van Brabant intensiveren samenwerking om transformatie jeugdhulp te realiseren - Regio Hart van Brabant](#)

² De raming van de totale meerkosten voor het realiseren van de transformatie opgaven bedraagt €7,2 mln. Deze meerkosten komen voor 50% voor de rekening van de Regio HvB en 50% voor de rekening van Crossroads.

³ Zie toelichting bij segment 4

Segment 2 (Wonen)

In segment 2 is sprake van € 3,2 miljoen (19,0%) lagere kosten ten opzichte van de begroting. De oorzaak is deels administratief; een deel (€ 1,9 miljoen) van de kosten met betrekking tot pleegzorg is nog opgenomen onder de 'oude inkoop'. Pleegzorg betreft vaak langlopende toewijzingen. Een aantal van deze toewijzingen liep nog door in 2024. Met ingang van 1 januari 2025 is dat omgezet naar de nieuwe inkoop.

Segment 4 (Veelvoorkomende ambulante jeugdhulp)

In segment 4 is sprake van € 8,4 miljoen hogere kosten (23,7%) ten opzichte van de begroting. Dit wordt deels veroorzaakt door aanvullende afspraken met Crossroads over de toename van de instroom in segment 1. In de taskforce is geconstateerd dat een deel van de instroom in segment 1 in 2024 jeugdigen met een relatief lichte hulpvraag betrof. Deze trajecten worden daarom alsnog ondergebracht in segment 4 en tegen de daar geldende tarieven vergoed aan Crossroads. Het betreft 250 jeugdigen tegen een maximale vergoeding van €1,9 miljoen⁴.

Daarnaast zien we in segment 4 voornamelijk een stijging van de gemiddelde kosten per traject. Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van zorg stabiliseert. De verklaring kan liggen in het feit dat de eenvoudigere zorgvragen in toenemende mate door de toegangen worden opgevangen en de zorg in segment 4 complexer wordt.

Ook zien we een stijging van de Buitenschoolse Opvang Plus (BSO+) en Zorg in Onderwijstijd (ZIO) (zie volgende paragraaf). Doordat een deel van de trajecten verschuift, zien we in segment 4 gemiddeld intensievere trajecten en/of langere doorlooptijden per traject. De komende periode gaan we dit nader analyseren. In de taskforce is ook geconstateerd dat een deel van de jeugdigen in segment 1 voorafgaand aan het zorgtraject gestart is in segment 4 of segment 3. In de analyse die met de raden gedeeld is, is geconstateerd dat enige overlap niet te voorkomen is. Wel kunnen en moeten we bezien dat de periode van zo kort mogelijke duur is, dit zowel vanuit inhoudelijk uitgangspunt (snel op de juiste plek) als vanuit financieel uitgangspunt.

Dit is ook nodig om de ambitie in de begroting met betrekking tot het besparingspotentieel van de nieuwe inkoop enigszins te behalen. Hierin verwachtten we een daling van de kosten in segment 4, maar vooralsnog blijven de kosten ten opzichte van voorgaande jaren van gelijke omvang.

Overige inkoop (ED, ADHD+, BSO+ en ZIO)

Bij 'overige inkoop' verwachten we een overschrijding op de begroting van € 650.000 (12,8%). Dit wordt veroorzaakt door:

- Een stijging van de trajectprijs van ED (Ernstige dyslexie)
- Een stijging in het gebruik van BSO+-trajecten
- Een stijging in het gebruik van ZIO (Zorg in Onderwijstijd)

Het hogere gebruik van BSO+ en ZIO heeft een positief effect op de omvang van de kosten in segment 3 en 4. De collectieve voorzieningen BSO+ en ZIO zijn namelijk een goedkoper alternatief dan de inzet

⁴ Op dit moment is de administratieve afhandeling van deze omzetting nog gaande en zijn we in gesprek met Crossroads over de werkwijze. De verwachting is dat het volume en de definitieve vergoeding iets lager zullen uitvallen dan de respectievelijk geraamde 250 jeugdigen en € 1,9 miljoen.

van individuele zorgtrajecten in segment 3 & 4. Bovendien sluiten deze ook beter aan bij de behoeften van de jeugdigen, gezinnen en samenwerkingspartners.

Overige kosten en subsidies

Bij de overige kosten en subsidies zien we een overschrijding van € 1,5 miljoen ten opzichte van de begroting. Met ingang van 2024 zijn er nieuwe afspraken gemaakt met betrekking tot de uitvoering van het taxivervoer voor jeugdigen in de Jeugdwet. In 2024 is het taxivervoer voor de Jeugdwet aanbesteed door Regio Hart van Brabant en worden de kosten van € 1,2 miljoen daarvoor betaald via de begroting van Regio Hart van Brabant. Tot 2023 werden de vervoerskosten door de individuele gemeenten aan de taxivervoerder betaald of maakten deze onderdeel uit van de jeugdhulptrajecten (voornamelijk bij de arrangementen). De kostenstijging wordt voor een groot deel veroorzaakt door CAO-stijgingen. Daarnaast is er een aanvullende subsidie van € 300.000 aan Veilig Thuis verleend, vanwege het hoger aantal veiligheidsmeldingen met betrekking tot jeugdigen.

Lokale context

In Loon op Zand is gedurende 2024 (eveneens) gebleken dat, onder andere, de kosten voor segment 1 toe zijn genomen. Enerzijds heeft dit te maken met de toenemende kosten door bijstelling van het budget zoals in de regionale context is toegelicht. Anderzijds komt doordat meer jeugdigen vanuit Loon op Zand instromen dan bij aanvang verwacht. Het aandeel van Loon op Zand in de regio was begroot op 3,9% (circa 63 jeugdigen) maar lijkt nu uit te komen op 4,7%. Dit komt neer op circa 94 jeugdigen vanuit Loon op Zand die gedurende 2024 ondersteuning hebben ontvangen vanuit Crossroads. Hierbij moet de kanttekening gemaakt worden dat dit geen unieke instromende jeugdigen zijn. Dit omdat een jeugdige die is gestart in 2023 nog steeds ondersteuning kan krijgen in 2024. Of de ondersteuning kan vanuit 2024 doorlopen in 2025.

Naast de ontwikkelingen inzake segment 1 is gebleken dat ook het totaal aan kosten is gestegen. Dit betreft de kosten op andere segmenten maar ook producten die we niet in de segmenten inkopen. Hierin valt voornamelijk segment 4 op waarin we geen toename van aantallen zien maar wel van kosten. Dit omdat trajecten langer duren of duurder zijn omdat er complexere hulpvragen worden gesteld. Tevens heeft de stijging van algehele kosten te maken met bijvoorbeeld de zorg inzake ADHD, ernstige Dyslexie en vervoerskosten.

Loon op Zand	Begroting 2024	3e prognose 2024 (december)	Vershil tov begroting (€)	Vershil tov begroting (%)
Arrangementen	€ 52.000	€ 336	€ -51.664	-99,4%
Overige zorgproducten	€ 31.000	€ 118.692	€ 87.692	282,9%
Segment 1	€ 2.247.000	€ 3.265.908	€ 1.018.908	45,3%
Segment 2	€ 630.000	€ 487.488	€ -142.512	-22,6%
Segment 3	€ 66.000	€ 114.828	€ 48.828	74,0%
Segment 4	€ 1.839.000	€ 2.261.258	€ 422.258	23,0%
Segment 5	€ 26.000	€ 48.057	€ 22.057	84,8%
Gecertificeerde instellingen	€ 454.000	€ 312.770	€ -141.230	-31,1%
EED	€ 91.000	€ 146.854	€ 55.854	61,4%
ADHD+	€ 40.000	€ 63.738	€ 23.738	59,3%
BSO+	€ 22.000	€ 23.645	€ 1.645	7,5%
ZIO	€ 88.000	€ 92.493	€ 4.493	5,1%
Overige kosten en subsidies	€ 167.000	€ 317.632	€ 150.632	90,2%
Uitvoeringskosten	€ 158.000	€ 149.620	€ -8.380	-5,3%
Innovatie	€ 94.000	€ 56.732	€ -37.268	-39,6%
Totaal	€ 6.005.000	€ 7.460.051	€ 1.455.051	24,2%

De prognose (en daarmee ook de begroting) toont de complexiteit van het Jeugdhulplandschap (nogmaals) aan. Zo zien we een aanzienlijke afname inzake bijvoorbeeld segment 2 en met betrekking tot de Gecertificeerde Instellingen. Dit lijkt een positieve ontwikkeling maar een afname op deze onderdelen zou van effect kunnen zijn op de kosten in bijvoorbeeld segment 1. Wanneer er geen uitstroomplekken in segment 2 (Wonen) zijn voor jeugdigen is de kans aanwezig dat deze jeugdigen langer opgepakt moeten worden vanuit segment 1. Zoals bekend brengt dit vervolgens forse kosten met zich mee.

Lokale acties en interventies

Binnen de lokale situatie is er gedurende 2024 het nodige gedaan in en omtrent de bijstelling van de jeugdhulpkosten. U bent hier meermaals over geïnformeerd en in het begrotingsproces hebben we structurele meerjarige aanpassingen gedaan.

Op zorginhoud zijn er eveneens de nodige acties uitgezet. Zo is er nadrukkelijk geïntervenieerd op de route richting segment 1/Crossroads. Aangescherpte afspraken en werkprocessen dragen inmiddels bij aan meer zicht op en controle over de instroom in segment 1. Tevens zijn er onder andere aangescherpte werkprocessen ingericht inzake de vraaganalyse. Hiermee doelen we op het proces om samen met inwoners te komen tot de in te zetten ondersteuning. We onderzoeken alternatieven mogelijkheden, kijken in het voorliggend veld naar mogelijkheden en proberen toe te werken naar een afronding van het traject wanneer mogelijk. Dit deden we logischerwijs voorafgaand al maar dit proces is geëvalueerd en aangescherpt waar mogelijk.

Het resultaat van hetgeen wat we doen vertaald zich dan ook cijfermatig. Zo is het aandeel van Loon op Zand ten opzichte van de tweede prognose met 0,2% afgenomen inzake segment 1. Echter blijft de stijging in kosten significant door de mate waarin dit hele dure zorg betreft én het totale budget is bijgesteld.

De uitdagingen inzake jeugdhulp zijn overigens niet alleen terug te vinden in het beperken van de instroom maar ook zeker in de uitstroom van jeugdigen. Deze blijkt ingewikkeld door beperkte alternatieven. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld beperkte beschikbare woonplekken of voorliggende alternatieven waar jeugdigen een beroep op kunnen doen in plaats van specialistische hulp. Daarbij moet erkent worden dat het complex is en blijft om de hulpvragen en daarmee de kosten te beïnvloeden. Dit heeft onder andere te maken met het open karakter van de Jeugdwet in combinatie met de mogelijkheden vanuit verschillende verwijzers. De bovenstaand omschreven ontwikkelingen dragen er dan ook nadrukkelijk aan bij dat het noodzakelijk is om een systeemwijziging door te voeren. In Loon op Zand beogen we dit door de gemeenschap te versterken en Sterke Lokale Teams op te zetten.

Vervolgproces

Zoals toegezegd tijdens de verenigde vergadering worden alle gemeenteraden tegelijkertijd en middels een lokale Raadsinformatiebrief geïnformeerd over de 3^e prognose. Hierop gebaseerd kunnen lokale processen worden doorlopen om 2024 af te (gaan) wikkelen. In Loon op Zand hebben we hier in Q3 en Q4 2024 al de nodige acties op uitgezet. Hierdoor is een bijstelling van het budget naar aanleiding van de 3^e prognose niet noodzakelijk.

Wel is het noodzakelijk om op inhoud het gesprek te voeren met de regio en in de lokale context. We zijn dan ook in gesprek met de regio om de lokale ontwikkelingen nog beter te kunnen duiden. Dit betreft vervolgens belangrijke informatie voor de opgaven zoals we die in Loon op Zand hebben vastgesteld in het toewerken naar een Sterke Gemeenschap en een Sterke Toegang. Voornamelijk de ontwikkeling richting een Sterke(re) Toegang door een Sterk Lokaal Team te organiseren moet uiteindelijk bijdragen aan een aangepaste kostenstructuur. Deze zal voornamelijk en nadrukkelijk betrekking hebben op de kosten in segment 4.

Het college van burgemeester en wethouders;
de secretaris, de burgemeester,

C.A. de Haas

H.A.G. Ronnes